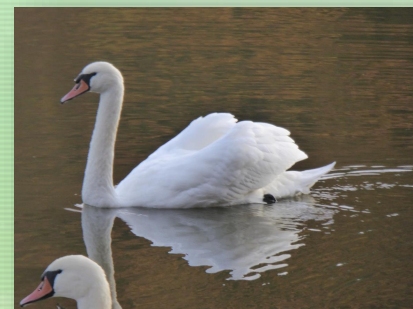

Rozpoznajesz?

QUIZ

*...loty ptasie, chwianie się
trzcin w jeziorach,
blask gwiazdy wieczornej,
różne barwy owoców
o porannym czasie
i wiatr przelatujący
w sopranie i basie...*

Zdjęcia:
Gabriela Bonk

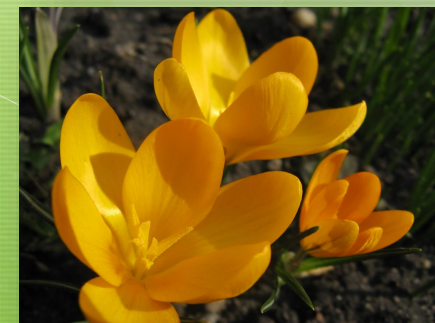
Laureaci QUIZU

Rozpoznajesz?

Pytamy o rośliny, zwierzęta i nie tylko, które możemy spotkać w naszym najbliższym otoczeniu. Większość zdjęć została wykonana w Rybniku. Jeżeli było inaczej – informacja na slajdzie.

▶ Zachęcamy do korzystania przy rozwiązywaniu quizu z szeregu doskonałych publikacji dostępnych w naszej bibliotece – zdjęcia przykładowych okładek części z nich na kolejnych slajdach (książek mamy dużo więcej).

Jaka to roślina ?

kwiat
żurawki

Isoloma
czysto
z czerw-
nawym
nalcem

ILUSTROWANY
PRZEWODNIK
DO ROZPOZNAWANIA

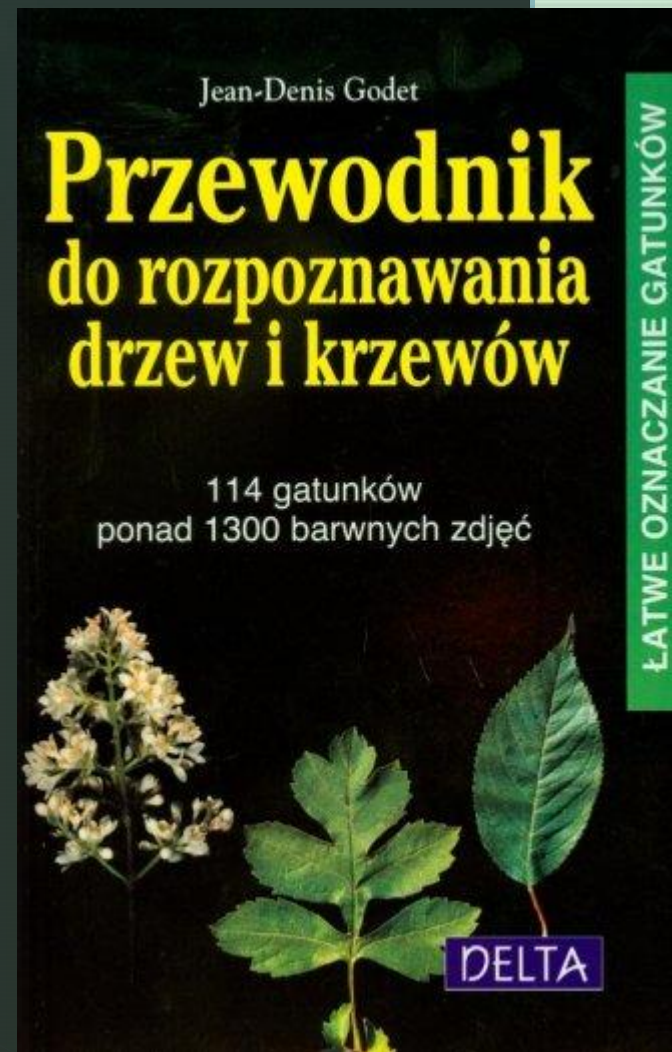
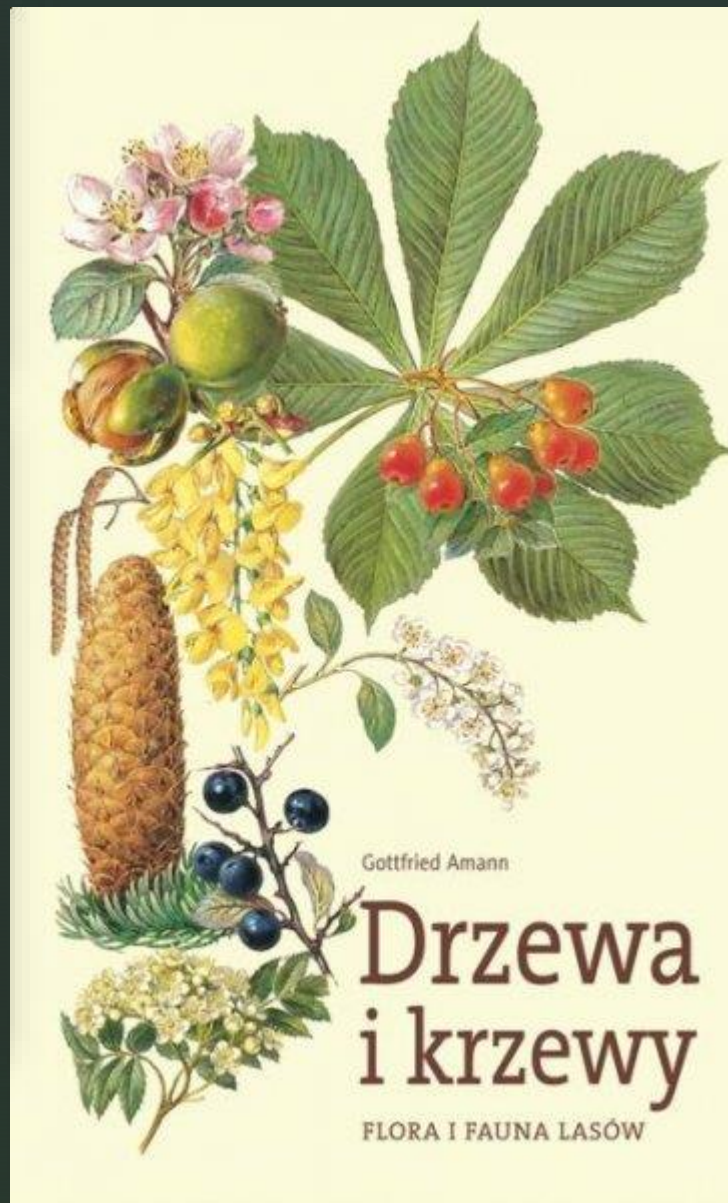
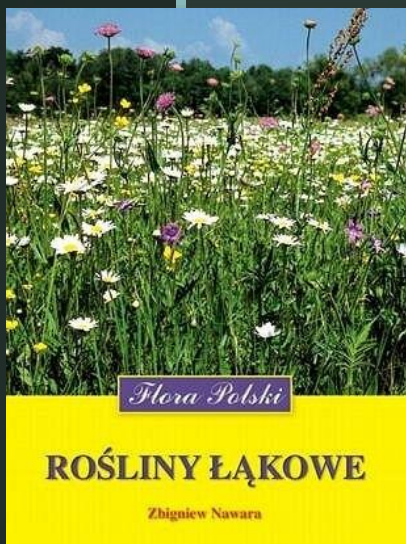
Margit Spohn, Marianne Golte-Bechtle, Roland Spohn

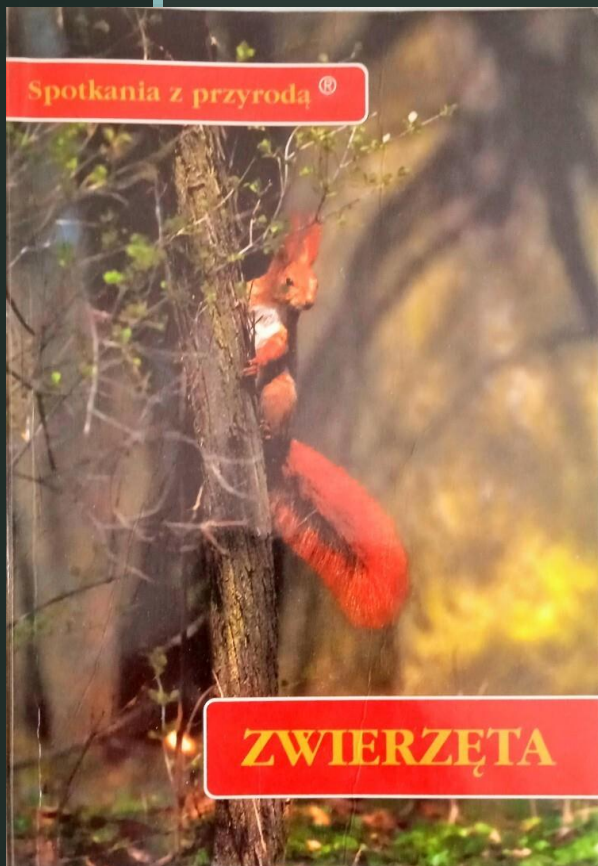
Wicia naprzeciwlegle

Jaki to kwiat?

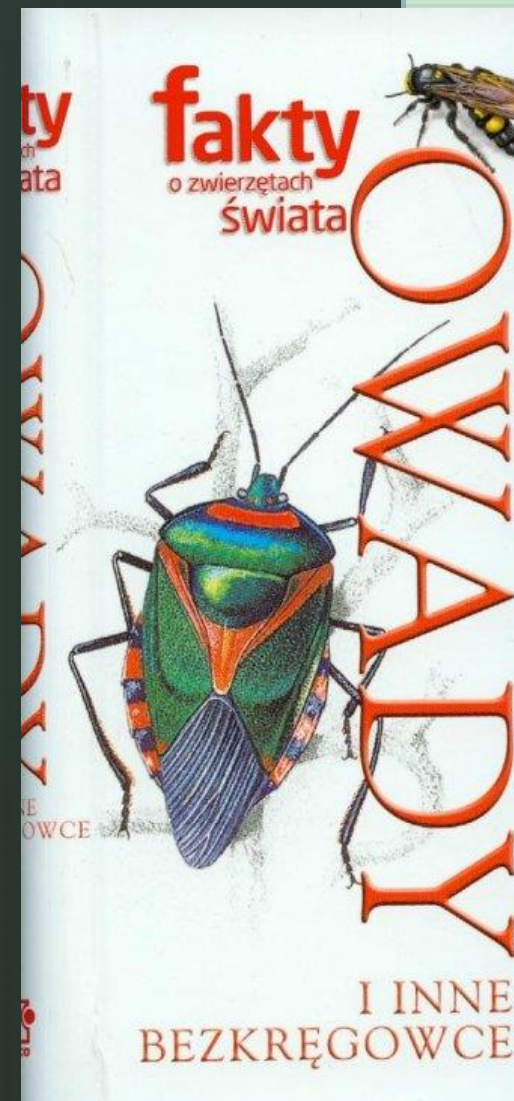
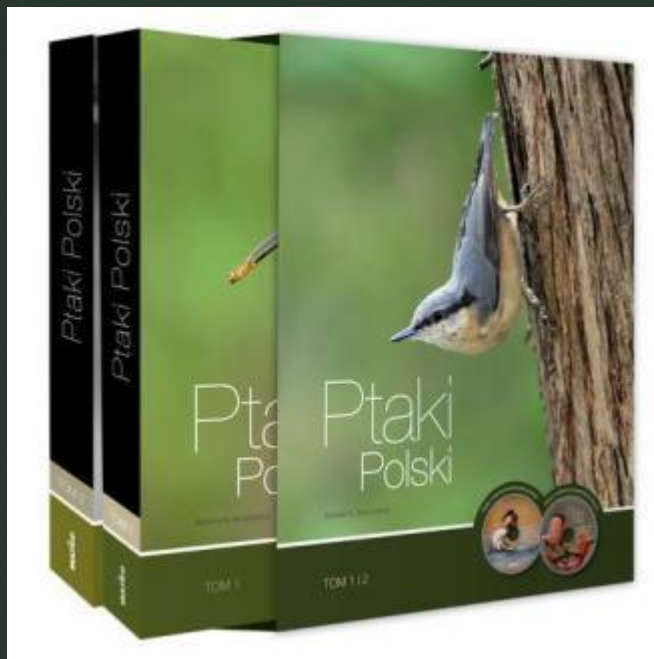

Spotkania z przyrodą®

ZWIERZĘTA

01

▀ Ten gatunek został zawleczony do nas
z Ameryki Północnej

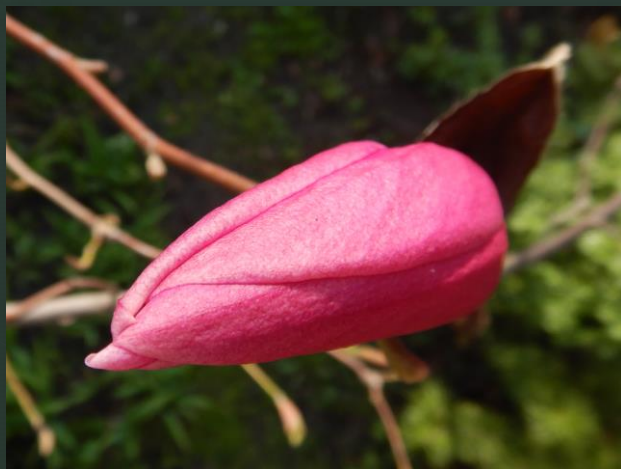

Roślina mylona
często z tą ze
slajdu 04.
Ma podobne –
jaskrawo żółte
kwiaty
i podobne liście.
Budowa całej
rośliny jest inna.
Kwitnie znacznie
później – dlatego
na zdjęciu tylko
zaczątki pączków

03

Jedne z najatrakcyjniejszych roślin ozdobnych na świecie. Ich zapylaniem zajmują się chrząszcze, bo gdy powstały nie było jeszcze pszczoł

04

Rośnie niemal wszędzie. Jego korzenie sięgają aż do 2 metrów. Stosowany w chorobach wątroby i nerek

- Wykorzystywany w przemyśle perfumeryjnym. Znany od starożytności, opiewany w literaturze (np. ukochana tytułowego *Szatana* z *siódmej klasy* miała oczy w tym kolorze)

Suszone
kwiaty
można użyć
zamiast
podpuszczki
do ścinania
mleka

- Kwiat i szyszka niewysokiego iglaka, który można spotkać w wysokich górach (Tary, Babia Góra i Pilsko). A na szyszce doskonały tępiciel mszyc

Rozprzestrzenia się nie tylko za pomocą nasion ale także rozłogów („wąsów” zakończonych małą rośliną)

- ▶ Niejadowity tzw. wodny wąż z żółtymi plamkami za skroniami, żywi się żabami, rybami i traszkami (jak widać na zdjęciu)

10

Roślina trująca ścisłe chroniona. Kwiaty
zwijają się w czasie deszczu i w nocy.
Nazwa łacińska pochodzi od wiatru

11

Roślina, której bardzo nie lubią
ślimaki

12

Owoc
– to torebka
zwana
makówką

Wysoka zawartość białka sprawia, że należy do ważniejszych roślin pastewnych. Jest ważnym nawozem zielonym. Roślinę możesz skojarzyć z Irlandią

14

➤ Pochodzi z Turcji. Sprowadzony do Europy we wczesnym średniowieczu. Pięknie pachnie. Często mylnie nazywany...

15

Na zdjęciach nie widać zwierzaka, tylko charakterystyczne pozostawione przez niego ślady

Zdjęcia:

Zalew Gzel – Rybnik; okolice Wysowej – Beskid Niski

- ▶ Bardzo dobre warunki bytowania znalazł w winnicach (!), dziś zagrożony z powodu stosowania pestycydów i odłowów

Nazwę polską nadał Władysław Wojewoda w 1999 r. W polskim piśmiennictwie mykologicznym gatunek ten opisywany był też jako goździeńczyk sztywny, goździeńczyk wyprężony, goździeniec prosty, gałęziak zbity

18

▶ Bardzo często możesz je zobaczyć nawet w centrum miasta w pobliżu Nacyny lub Rudy (na zdjęciach kolorowy pan i stonowana w barwie pani)

19

Samiec tego gatunku to byk. Samica łąnia.
Młode to cielę. Im starszy byk tym jego poroże jest większe i bardziej rozgałęzione

Zdjęcie:
Połonina Wetlińska - Bieszczady

Owoce są skarbnicą wartościowych składników odżywczych. Spożywane na surowo dosyć kwaśne. Drzewo możesz skojarzyć z Japonią

21

Ssak porusza się skokami osiągając prędkość do 80 km/h.

Ptaka znanego z zamiłowania do gromadzenia w gnieździe różnych błyskotek

Z rodziny jaskrowatych wytwarza nie tylko pyłek ale też nektar. Można go spotkać nad płynącą wodą

Samiec tego gatunku to kozioł.
Na zadzie te zwierzęta mają
charakterystyczne tzw. białe lustra

■ Ciekawski, towarzyski ptak z rodziny krukowatych. Pięknie ubarwiony

Jego
największym
wrogiem jest
mały motyl –
szrotówek.
Kwiaty są
obupłciowe
i zwiastują
nadejście
egzaminów
dojrzałości 😊

- ▶ Objęcie terenów występowania tego kwiatu ochroną przyczyniło się do zmniejszania jego populacji (!). Wskutek zniesienia pasterstwa zanikło naturalne, systematyczne nawożenie polan odchodami zwierząt

Zdarza się, że młode - zwłaszcza samiczki – są od urodzenia pięknie białe w odróżnieniu od swego rodzeństwa: „brzydkich kaczątek”

„Jak ... wśród drzew leśnych,
tak ukochany mój wśród młodzieńców”
(PnP 2,3a)

Forma dzika cennej rośliny uprawnej

Charakterystyczna barwa ma odstraszać.

- Ten grzyb powoduje silne przyśpieszenie pracy serca i zaburzenia oddychania

Niegdyś stosowany
w ziołolecznictwie, trujący

Godzinami potrafi stać wypatrując w wodzie zdobyczy

33

Jej nazwa łacińska to dosłownie:
„*mysie uszko*”

- Występuje od regła dolnego po piętro turniowe. Roślina prawdziwie wysokogórska, w Tatrach spotkać ją można na najwyższych szczytach, nawet na Gerlachu

- Charakterystyczny zapach tych kwiatów jest szczególnie nieprzyjemny dla much, komarów, kleszczy, mrówek i moli

36

Nacisk szczęk tego niedużego ptaka
to siła 50 kg – tyle co kombinerek

- Samiczka w odróżnieniu od sfotografowanego samca jest brudno-brązowa. Czarne z żółto-pomarańczowymi dziobami samczyki wiosną przepięknie śpiewają siedząc możliwie wysoko

38

Swoją nazwę zawdzięcza ilości
▶ płatków. Z rodziny pierwiosnkowatych

39

- Drzewo swoją nazwę zawdzięcza kolorowi owoców. Owoce i liście na surowo trujące. Po przeróbce liczne zastosowania lecznicze. (Na zdjęciach pąki i kwiaty)

- ▶ Owoce w formie jabłuszek są bardzo twarde, zielonkawożółte z rumieńcem

- Gniazda buduje bardzo niedbale wrzucając
▶ po prostu garść patyków na gałąź drzewa.
To towarzyski i dziś liczny ptak chociaż
w Polsce występuje dopiero od 1940 roku

Podziemne
kłącze może
sięgać bardzo
głęboko
i rozrastać się
na dużą
odległość.
Dzięki temu
roślina pojawia
się wciąż
w nowych
miejscach

43

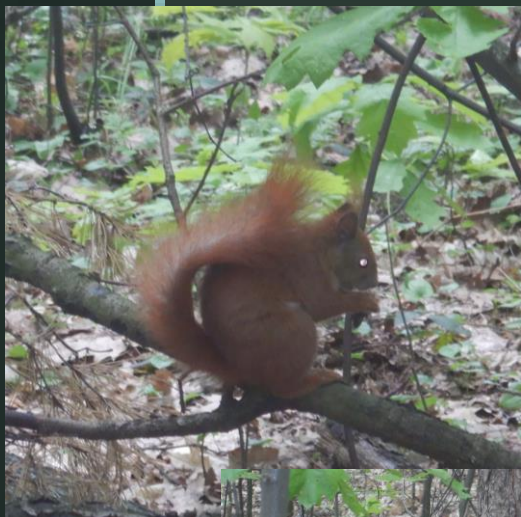
- Duży z białymi plamami na bokach szyi i wierzchu skrzydeł; dawniej typowo leśny dziś często miejski ptak

- Z nasion tej kwitnącej wiosną na żółto rośliny uzyskuje się olej jadalny

Nie odnajdują wszystkich zakopanych
przez siebie zapasów na zimę i dzięki temu
sadzą drzewa

Niegdyś liście tej rośliny były wykorzystywane jako namiastka herbaty

Zdjęcie:
Wielka Racza – Beskid Żywiecki (Worek Raczański)

- Jedyny przedstawiciel podrodziny
oczennicowatych nieposiadający na górnej
powierzchni skrzydeł „pawich oczu”.
Kwiat późnego lata

Naprawdę
– chociaż
trudno uwierzyć
– ten okazały
kwiat
spotkałam
w lesie, blisko
nieomal
pomnikowego
dębu

- Larwy prowadzą podobny tryb życia do osobników dorosłych i są do nich bardzo podobne (ten okaz miał ok. 10 cm długości)

- ▶ Głośno sapie, parska i mlaszcze. Niestety często ginie pod kołami samochodu, gdyż nadal uważa, że zwinięty w kolczasty kłębek jest bezpieczny...

